

Lokal miljö- och klimathandlingsplan 2020- 2023 för Hägersten Älvsjö stadsdelsförvaltning

Sammanfattning

Stockholms stad har i sitt senaste miljöprogram för åren 2020-2023 bestämt att samtliga nämnder och bolag inom stadens organisation ska ha en egen miljö- och klimathandlingsplan (MKHP). Detta dokument är Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltnings MKHP för perioden 2020-2023, handlingsplanen förankrar sig i stadens 7 övergripande miljömål samt de 16 underliggande delmålen.

De övergripande målen är

- Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040
- En fossilfri organisation 2030
- Ett klimatanpassat Stockholm
- Ett resurssmart Stockholm
- Ett Stockholm med biologisk mångfald i väl fungerande och sammanhängande ekosystem
- Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö
- Ett giftfritt Stockholm

Stadsdelsförvaltningen åtar sig att arbeta mot målen genom av förvaltningen bestämda aktiviteter till respektive mål. Bland annat planerar förvaltningen att elektrifiera sin fordonsflotta, genomföra energieffektiviseringsåtgärder, minska klimatpåverkan från livsmedel, öka återvinningsgraden och genomföra diverse förstärkningsåtgärder i parker och naturmark för ökad biologisk mångfald. Aktiviteter kommer varje år att förankras i verksamhetsplaneringen.

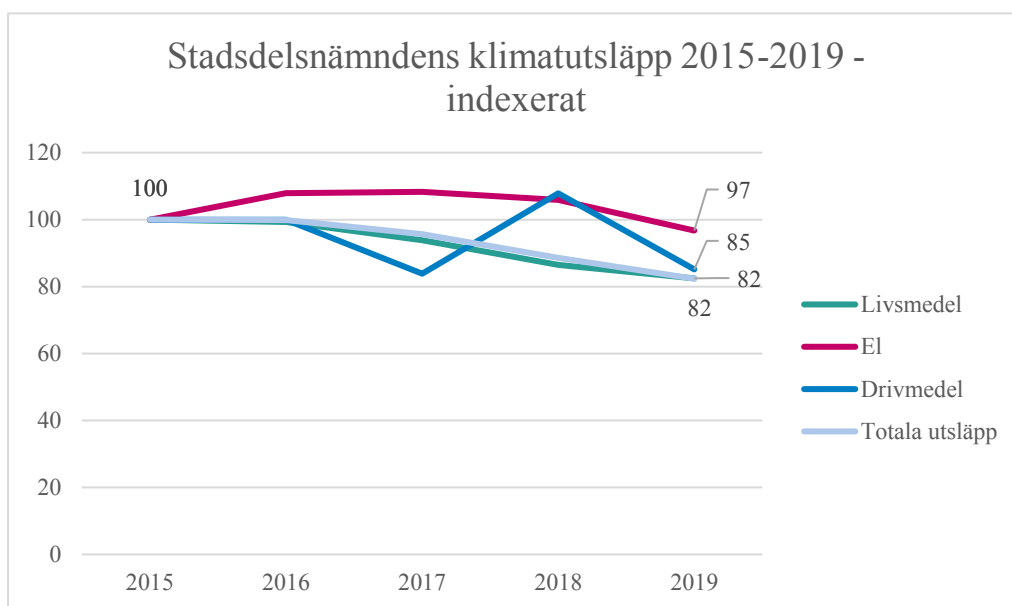
Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	2
Inledning.....	4
Genomförande och uppföljning.....	4
Läsanvisningar.....	5
1. Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040.....	5
1.1 Minskade växthusgasutsläpp.....	5
1.2 Minskad klimatpåverkan från konsumtion.....	6
2. En fossilfri organisation 2030	6
2.1 Minskade växthusgasutsläpp.....	7
2.2 Effektiv energianvändning.....	7
3. Ett klimatanpassat Stockholm.....	8
3.1 Stärkt förmåga att hantera effekter av skyfall.....	8
3.2 Stärkt förmåga att hantera effekter av värmebölja.....	8
4. Ett resurssmart Stockholm	9
4.1 Minskad resursanvändning och klokare konsumtion	9
4.2 Ökad recirkulation av materiella resurser.....	10
4.3 En ökad resurseffektivitet i samband med byggprocessen.....	10
5. Ett Stockholm med biologisk mångfald i väl fungerande och sammanhängande ekosystem.....	11
5.1 Upprätthålla funktioner och samband för biologisk mångfald i stadens blå och gröna infrastruktur.....	11
5.2 Ökat genomförande av förstärkningsåtgärder, ekologisk kompensation och naturvårdsskötsel.....	12
5.3 Ökad andel livsmedel och varor i stadens inköp som gynnar biologisk mångfald.....	12
5.4 Förbättrad vattenkvalitet i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten.....	13
6. Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö	13
6.2 Minskat omgivningsbuller.....	14
7. Ett giftfritt Stockholm	15
7.1 Minskade nivåer av skadliga ämnen i varor och kemiska produkter	15

Inledning

I vårt alltmer urbana samhälle har städer en nyckelroll i miljöarbetet. Stockholm är beredda att ta på sig ledartröjan och kommunfullmäktige har bestämt att Stockholms stad ska vara världsledande i miljö- och klimatarbetet. Som ett led i detta har staden ett nytt miljöprogram för perioden 2020-2023. Miljöprogrammet innehåller mål på kort sikt samt mål på längre sikt – på längre sikt sträcker sig målen till åren 2030 och 2040. Enligt miljöprogrammet ska allaförvaltningar och bolag inom staden ha sina egna miljö- och klimathandlingsplaner (MKHP). Dessa handlingsplaner ska kopplas till stadens övergripande miljöprogram. Den lokala MKHP ska förankras i varje förvaltnings egen verksamhet genom den vanliga verksamhetsplaneringen och följas upp i ordinarie uppföljningsarbete.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd har gjort framsteg i sitt klimatarbete de senaste åren. Framförallt har energieffektiviseringsåtgärder genomförts flitigt, även klimatpåverkan från livsmedel har gått ner de senaste åren. Det finns dock väldigt mycket kvar att göra innan Stockholm ligger i linje med Parisavtalets målsättning.

Figur 1 Stadsdelsnämndens klimatutsläpp. Data för drivmedel för f.d. Älvsjö SDF saknas i grafen

Genomförande och uppföljning

Alla medarbetare och chefer har ett ansvar att ha hållbarhetsfrågan i beaktning i det dagliga arbetet. Vi kan bara göra detta tillsammans. Till stöd finns förvaltningens miljösamordnare som har i uppgift att driva mycket av miljöarbetet och bidra med kunskap och tips där det behövs. Förvaltningens MKHP innehåller aktiviteter och indikatorer som är förankrade i stadens övergripande miljömål men som också är skräddarsydda att fungera i stadsdelsförvaltningens verksamheter. Några aktiviteter ska genomföras varje år medan andra endast ska göras under ett år. Genom den årliga

verksamhetsplaneringen bestäms vilka aktiviteter som ska genomföras under vilket verksamhetsår och hur rapporteringsansvaret och genomförandeansvaret fördelas.

Läsanvisningar

Handlingsplanen går igenom samtliga av stadens 7 prioriterade miljömål med totalt 16 underliggande delmål. Varje mål beskrivs övergripande följt av en punktlista med vad detta kommer innebära konkret för stadsdelsnämndens verksamheter och det förväntade resultatet. Vidare presenteras aktiviteter till varje mål. Aktiviteter och indikatorer som bestämts av kommunfullmäktige redovisas inte i handlingsplanen. Flera aktiviteter går att applicera på flera mål, i de flesta fall kommer en aktivitet endast att ligga under ett mål. Om den finns under flera mål markeras den med en fotnot där detta förtydligas.

1. Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040

Stockholm ska år 2040 vara fossilfritt och klimatpositivt – inga nettoutsläpp från växthusgaser ska genereras från energi, transport, uppvärmning eller gas. Utsläpp skapade globalt på grund av konsumtion ska ha minskat kraftigt. För att staden också ska kunna bli klimatpositiv – de vill säga att samla in mer växthusgaser än vi släpper ut – krävs också ny teknik och nya affärsmodeller. Klimat(netto)positivt innebär att staden ska satsa på avancerad teknik som fångar in koldioxid från luften - minusutsläpp helt enkelt. Stockholm ansluter sig till arbetet enligt Parisavtalet och EU:s klimatarbete. Stockholms stads målsättning om att vara klimatpositivt år 2040 är mer ambitiöst än Sveriges övergripande mål om klimatneutralitet år 2045.

1.1 Minskade växthusgasutsläpp

Stadens utsläpp per person ska inte överskriva 1,5 ton år 2023. Dagens nivå är 2,0 ton per person. Detta gäller utsläpp från el, uppvärmning, gas och transport (inkl. flyg, spår- och sjötrafik) inom stadens geografiska gräns. Resor gjorda utanför kommungränsen eller konsumtionsbaserade utsläpp skapade utanför Stockholms geografiska gräns ingår inte.

Förväntat resultat

- Stadsdelsförvaltningens fordonsflotta är fossilfri och energisnål
- Lokala resor görs i första hand till fots, med kollektivtrafik eller cykel/elcykel.
- Inga flygresor görs i tjänsten av anställda på stadsdelsförvaltningen

Aktiviteter	Planerat år för genomförande
Uppdatera stadsdelsförvaltningens resepolicy	2022
Kartlägga bilbehovet inom verksamheterna	2022

Utbilda enheter i hur man använder el-cyklar	2022
Lägga upp en plan för hur fordon med förbränningsmotor ska fasas ut och bytas mot elfordon/biogasfordon	2023
Alla som nyttjar bil i tjänst får en introduktion i ecodriving	2022-2023

1.2 Minskad klimatpåverkan från konsumtion

I dagens globala värld skapas det utsläpp från vår konsumtion i alla världens hörn. Svenskars klimatpåverkan från konsumtion ligger på i snitt 10 ton CO₂e per person och år, 60 % av dessa utsläpp sker i utlandet, enligt SCB och Naturvårdsverket. Offentlig konsumtion och offentliga investeringar står för cirka 40 % av Sveriges utsläpp. Stockholms stad och andra offentliga aktörer har därför stor rådighet över de konsumtionsbaserade utsläppen. Inom stadsdelsnämndens verksamheter är det framförallt inköp av livsmedel som står för den stora klimatpåverkan. 2019 stod förvaltningens livsmedelsinköp för utsläpp av nästan 1500 ton CO₂e, nästan 40 gånger mer än utsläppen från förvaltningens fordon exempelvis.

Förväntat resultat

- Klimatpåverkan från inköpta livsmedel minskar med minst 20 % fram till år 2023
- Inom stadsdelsförvaltningens verksamheter finns inget matsvinn
- Allt organiskt avfall återvinns

Aktiviteter	Planerat år för genomförande
Förskolornas kockar och kokerskor får kompetensutveckling om ekologisk matlagning och kopplingen till klimatpåverkan.	2021
regelbunden uppföljning och kunskapsspridning om livsmedelsinköp	2021-2022
Enheter som regelbundet serverar mat ska arbeta aktivt för att minska sitt matsvinn	2021-2023

2. En fossilfri organisation 2030

Det är framförallt under detta mål som Hägersten-Älvsjös stadsdelsnämnd har ett stort ansvar att bidra till det övergripande miljömålet. Arbetet med att minska utsläppen och gå mot en fossilfri organisation har pågått under flera år men behöver intensifieras för att målet ska kunna nås.

2.1 Minskade växthusgasutsläpp

Stockholms stads organisation ska få ner sina växthusgasutsläpp med 30 % fram till 2023. Förvaltningar och bolag får max släppa ut 105 000 ton CO₂e år 2023. Fossila drivmedel i fordonsflottan ska fasas ut, eldningsolja ska sluta användas, gröna hyresavtal ska testas. Detta ska göras bland annat genom nya upphandlingar, utnyttjande av ny teknik, men också genom kunskapshöjning, klimatuppföljning och nya rutiner bland medarbetare.

Förväntat resultat

- Inga fossila bränslen används av upphandlad parkentreprenör och arbetsmaskiner och fordon är huvudsakligen eldrivna
- Körrundor och arbetsrundor är kortast möjliga

Aktiviteter	Planerat år för genomförande
Vid nästa upphandling av parkentreprenad ställs krav på: redovisning av klimatpåverkan, mer elektriska verktyg/maskiner och fordon, mer miljöbränsle i fordon (HVO, RME, biogas etc.). Rutiner och riktlinjer för rutteffektivisering tas också fram.	2021-2022

2.2 Effektiv energianvändning

En minskad energianvändning är en självklar del av det hållbara arbetet. Det finns ett ökat elbehov i Sverige och Stockholm som pressar stadens elnät till max och som vissa perioder per år snuddar vid kapacitetsbrist – att elen nästan inte räcker till. Att få ner elanvändningen är därför av stor vikt. Fram till 2023 ska stadens förvaltningar få ner sin elförbrukning med minst 5 % (per m² lokalyta)

Förväntat resultat

- Alla vitvaror i stadsdelsförvaltningens lokaler är moderna och energieffektiva
- All belysning i stadsdelsförvaltningens lokaler och parker är LED eller motsvarande.
- All belysning i stadsdelsförvaltningens lokaler är automtisk
- Elektronik i stadsdelsförvaltningens lokaler är avstängd när den inte används

Aktiviteter	Planerat år för genomförande
Rutiner tas fram för att minska stand-by-förbrukningen från elektronik	2021
En inventering görs för att undersöka vilka enheter som ännu inte har fått LED-belysning och nya vitvaror	2021

Klimatinvesteringar söks för att byta ut armaturer och vitvaror enligt inventeringens resultat	2021-2022
Utreda om utfallet av solcellsdriven utebelysning på förskolor har varit lyckat och därefter eventuellt sprida vidare	2022
Var en aktiv hyresgäst hos SISAB och Micasa och föreslå energibesparingsåtgärder	2021-2023

3. Ett klimatanpassat Stockholm

Klimatförändringar är inte en hård gräns som vi en dag kommer att passera. Klimatförändringarna är en process som redan har satt igång. Det är framförallt värmeböljor och stora skyfall som riskerar att drabba vår stad. Alla minns vi värmeböljan 2018, en sommar som innebar att 700 personer dog i värmeslag i Sverige. Köpenhamn är en stad som har fått se konsekvenserna av gigantiska skyfall när staden år 2011 fick ta emot motsvarande tre sommarmånaders regn (150 mm) på 2 timmar – med 7 miljarder kr i skador som följde. Detta är anledningen till att Stockholm och övriga världen inte bara kan försöka dämpa klimatförändringarna – vi måste också redan nu bygga ett Stockholm som kan hantera ett förändrat klimat.

3.1 Stärkt förmåga att hantera effekter av skyfall

Stockholms dagvattensystem är i dagsläget inte dimensionerat för att hantera de värsta skyfallen, likt det som Köpenhamn upplevde 2011. Det krävs därför förstärkningsåtgärder i park- och gatumiljö för att minska risken för skada på människa och egendom vid skyfall.

Förväntat resultat

- Stadsdelsområdets parkmark hjälper till att hantera dagvatten och skyfall på ett effektivt sätt.

Aktiviteter	Planerat år för genomförande
Se varje år över potentiella dagsvattenprojekt att genomföra	2021-2023
Vid nyetablering av större ombyggnationer av parker tas dagvattenhanteringen med som en självklar funktion	2021-2023

3.2 Stärkt förmåga att hantera effekter av värmebölja

Värmeböljor kommer bli allt vanligare med det varmare klimatet. Förvaltningens verksamheter innefattar en del känsliga grupper som barn och äldre. Vid riktigt hårda

och ihållande värmeböljor kan förvaltningen behöva sätta in förstärkningsåtgärder för att mildra effekten.

Förväntat resultat

- Stadsdelsförvaltningens verksamheter ska ha beredskap för att hantera framtida värmeböljor.

Aktiviteter	Planerat år för genomförande
Fortsatt utreda platser för frikyla i verksamhetslokaler	2022-2023
Stadsdelsförvaltningen bevakar löpande att nybyggda lokaler är anpassade för att kunna hantera ett förändrat klimat	2021-2023

4. Ett resurssmart Stockholm

Ett smart samhälle är ett samhälle som nyttjar resurser till max, undviker svinn samt har robusta system för återvinning och återanvändning. Stockholm ska använda sig av EU:s avfallshierarki i sitt resursarbete och siktar på att bli en cirkulär ekonomi. Stockholm och övriga världens resursanvändning leder till negativ klimatpåverkan samt sätter hårt tryck på jordens ekosystem. En cirkulär ekonomi behåller värdet på produkter, material och resurser så länge som möjligt, samtidigt som avfallsgenereringen minimeras. Genom hållbar konsumtion och produktion och åtgärder för avfallsförebyggande och mer cirkulära flöden kan både resursförbrukningen och klimatpåverkande utsläpp minska.

4.1 Minskad resursanvändning och klokare konsumtion

Återbruk är ett viktigt begrepp i frågan om cirkulär ekonomi. Resurser och varor kan ofta återanvändas för att undvika att köpa nytt. Förvaltningarnas återbruk ska öka mångdubbelt enligt stadens miljöprogram. Stadens egna återbrukssystem Stocket ska vara det självklara alternativet när möbler ska införskaffas.

Förväntat resultat

- Varor innehållande oönskade- eller miljöskadliga ämnen väljs bort.

Aktiviteter	Planerat år för genomförande
Inköp av möbler görs i första hand via Stocket	2021-2023
Verksamheterna ska minska användningen av plast	2021-2023

Nya upphandlingar ställer tydliga krav på diverse hållbarhetsindikatorer	2021-2023
--	-----------

4.2 Ökad recirkulation av materiella resurser

Stadsdelsförvaltningens verksamheter ska ha enkla och effektiva återvinningsmöjligheter inom samtliga verksamheter där det är praktiskt genomförbart. Plastreduceringsåtgärder ska genomföras ihop med ökad återvinning för att minska behovet av ny plast och för att undvika att fossil plast bränns i fjärrvärmeverken.

Förväntat resultat

- Allt material som kan återvinnas, återvinns
- Alla förvaltningens verksamhetslokaler har möjlighet att källsortera

Aktiviteter	Planerat år för genomförande
Inventering görs för att säkerställa att samtliga lokaler har källsortering	2021
Källsortering ordnas där det är möjligt enligt inventeringens resultat	2022-2023
Inventering görs för att säkerställa att samtliga lokaler har matåtervinning	2021
Matåtervinning ordnas där det är möjligt enligt inventeringens resultat	2022-2023

4.3 En ökad resurseffektivitet i samband med byggprocessen

Stadsdelsnämnden bygger inga egna lokaler men har ofta rollen som beställare eller åtminstone ett aktivt deltagande i byggprocessen. En effektiv lokalförsörjning, där befintliga lokaler nyttjas till max, är en stor miljövinst. Vid nybyggnation kan klimatpåverkan vara uppemot 0,5 ton CO₂e per m² som byggs. Klimatpåverkan ska vägas in i förvaltningens långsiktiga lokalplanering.

I de fallen där nya lokaler ändå måste tillkomma ska förvaltningen driva på för ett resurseffektivt byggande samt minst en energistandard silver eller motsvarande.

Förväntat resultat

- Stadsdelsförvaltningens har en effektiv lokalförsörjning som är långsiktig.
- Förvaltningen utnyttjar existerande lokaler till fullo

Aktiviteter	Planerat år för genomförande
Nya lokaler byggs i enlighet med branschstandard för miljöcertifiering (2020 gäller standard miljöbyggnad silver eller motsvarande)	2021-2023

5. Ett Stockholm med biologisk mångfald i väl fungerande och sammanhängande ekosystem

Den biologiska mångfalden är en grundbult för mänsklighetens överlevnad på jorden. Dess funktioner kan vara komplexa och svåra att greppa, men det finns mycket som samhället kan göra för att förstärka den biologiska mångfalden. Stockholm är lokaliserat i en unik skärgårdsmiljö med viktiga biotoper både i vatten, på land och i gränslandet mellan de två. Med rätt förstärkningsåtgärder och möjliggörande för bland annat pollinatörer att överleva kan Stockholm bidra till att bibehålla en biologisk mångfald och därmed hjälpa till att upprätthålla det ekosystem som vi är så beroende av.

5.1 Upprätthållna funktioner och samband för biologisk mångfald i stadens blå och gröna infrastruktur

Blå (vattenområden) och grön (naturområden) infrastruktur finns det gott om i stadsdelsområdet. Stadsdelsförvaltningen ska nyttja sin expertis för att upprätthålla den biologiska mångfalden både i naturreservatet i Älvsjöskogen, men också i resten av stadsdelsområdet. Det kan handla om mindre åtgärder som faunadepåer, eller mer avancerade inslag som att öka spridningssambandet och spridningskorridorerna för hotade arter. Stadsdelsförvaltningen kommer ta stöd i stadens nya handlingsplan för biologisk mångfald i sitt arbete.

Förväntat resultat

- Naturmark och parkmark har en rik biologisk mångfald
- Naturmark och parkmark möjliggör för fungerande ekosystemtjänster
- Naturmark och parkmark är fri från skräp och oönskade kemikalier
- Parkmarken kombinerar rekreation med fungerande ekosystemtjänster
- Parkmarken fungerar som motkraft mot värmeböljor och skyfall

Aktiviteter	Planerat år för genomförande
Planera varje år för riktade insatser som gynnar biologisk mångfald	2021-2023
Förvaltningen provar att omvandla utvalda bruksgräsytor till ängsmark	2021-2023
Friställa ekar och andra värdefulla träd	2021-2023
Placera ut faunadepåer vid avverkning av träd och sly	2021-2023
Utred hur Sjöängen i Örby slott ska få förstärkningsåtgärder för biologisk mångfald	2021-2023
Placera insektshotell på utvalda platser vid behov	2021-2023

Förbered sandytor i sollägen för insekters trivsel	2021-2023
--	-----------

5.2 Ökat genomförande av förstärkningsåtgärder, ekologisk kompensation och naturvårdsskötsel

Eftersom förvaltningen har en upphandlad parkentreprenör så finns det stor möjlighet att arbeta med väl genomtänkta skötselprogram för stadsdelsområdets naturområden. Stadsdelsförvaltningen deltar också aktivt i stadens planprocesser för att påverka hur grönkompensation sker. Detta ska ske när delar av förvaltningens parkmark tas i anspråk eller på annat sätt skadas.

Förväntat resultat

- Parker och naturmark i stadsdelsområdet har genomtänkt skötsel som bidrar till den biologiska mångfalden

Aktiviteter	Planerat år för genomförande
Begär grönkompensationsåtgärder när grönområden tas i anspråk vid exploatering	2021-2023
Se över det dagliga skötselarbetet av park och naturmiljö för att få in perspektivet om biologisk mångfald	2022-2023

5.3 Ökad andel livsmedel och varor i stadens inköp som gynnar biologisk mångfald

En stor del av förvaltningens verksamheter serverar livsmedel mer eller mindre regelbundet. Förvaltningen har därför möjlighet att påverka den biologiska mångfalden positivt genom att köpa in rätt typ av livsmedel. Det handlar främst ekologiska livsmedel, men också att undvika livsmedel från länder som är kända för sviktande hållbarhetstänk i sin livsmedelsproduktion.

Förväntat resultat

- Förvaltningens verksamheter fattar genomtänkta beslut vid inköp för att genom livsmedelsinköp öka den biologiska mångfalden i världen

Aktiviteter	Planerat år för genomförande
Få ner klimatpåverkan och öka den biologiska mångfalden genom regelbunden uppföljning och kunskapsspridning om livsmedelsinköp	2021-2023

Förskolornas kockar och kokerskor får kompetensutveckling inom ekologisk matlagning och kopplingen till klimatpåverkan. ¹	2021
--	------

5.4 Förbättrad vattenkvalitet i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten

Staden ska följa EU:s vattendirektiv och se till att stadens sjöar, vattendrag och kustvatten har god kemisk och ekologisk status de kommande åren. Det är miljöförvaltningen i staden som driver arbetet med att ta fram de lokala åtgärdsprogram (LÅP) som finns för att förbättra vattenstatusen i Stockholm. Stadsdelsförvaltningen deltar i arbetet och åtar sig att genomföra vissa åtgärder som bestäms i LÅP. Under 2021 kommer en LÅP för Långsjön att färdigställas och implementeras.

Förväntat resultat

- Stadsdelsområdets sjöar, vattendrag och kustvatten har god kemisk och ekologisk status.

Aktiviteter	Planerat åt för genomförande
Genomföra de åtaganden som beskrivs i stadsdelsområdets LÅP	2021-2023

6. Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö

Bilar med förbränningsmotorer bidrar både till dålig luft och ökat buller. Stadsdelsförvaltningen har därför möjlighet att genom en modernisering av sin fordonsflotta bidra till mindre buller och bättre luft. Vidare ska förvaltningen arbeta för att medarbetare inte ska flyga i tjänst. Genom mer stadsgrönka kan förvaltningen också bidra till att dämpa bullret i staden.

6.1 Minskad exponering av kvävedioxid och partiklar för stadens medborgare

Genom att omvandla fordonsflottan till el- eller biogasbilar kommer förvaltningen att bidra till en förbättrad luftkvalitet.

Även arbetsmaskiner inom parkentreprenaden ska elektrifieras. Det finns alltså en dubbel vinst i att byta från förbränningsmotorer i fordon och arbetsmaskiner – klimatvinsten samt luftkvalitetsvinsten.

Förväntat resultat

¹ Dessa två aktiviteter har redan visats en gång tidigare under mål 1.2

- Förvaltningens och upphandlade entreprenörers fordon och arbetsmaskiner är utsläppsfria

Aktiviteter	Planerat år för genomförande
Lägga upp en plan för hur fordon med förbränningsmotor ska fasas ut och bytas mot elfordon/biogasfordon ²	2023
Vid nästa upphandling av parkentreprenad ställs krav på: redovisning av klimatpåverkan, mer elektriska verktyg/maskiner och fordon, mer miljöbränsle i fordon (HVO, RME, biogas etc.) ³	2021-2022

6.2 Minskat omgivningsbuller

Eldrivna fordon kommer inte bara att vara norm vad gäller förvaltningens egna fordon. I nästa upphandling för parkentreprenad kommer eldrivna fordon och maskiner att efterfrågas. Även detta kommer att bidra till mindre buller. Även vid byte till biogasfordon så minskar bullernivåerna ordentligt från bilen. Förvaltningens medarbetare ska i största möjliga mån inte flyga i tjänst och därmed inte bidra till höga bullernivåer från flyg.

Förväntat resultat

- Förvaltningens och upphandlade entreprenörers fordon och arbetsmaskiner bidrar inte med skadligt buller

Aktiviteter	Planerat år för genomförande
Lägg upp en plan för hur fordon med förbränningsmotor ska fasas ut och bytas mot elfordon/biogasfordon ⁴	2023
Vid nästa upphandling av parkentreprenad ska krav ställas på: redovisning av klimatpåverkan, mer elektriska verktyg/maskiner och fordon, mer miljöbränsle i fordon (HVO, RME, biogas etc.). Rutiner och riktlinjer för rutteffektivisering tas också fram. ⁵	2021-2022

² Aktiviteten har redan visats en gång tidigare under mål 1.1

³ Aktiviteten har redan visats en gång tidigare under mål 2.1

⁴ Aktiviteten har redan visats en gång tidigare under mål 1.1

⁵ Aktiviteten har redan visats en gång tidigare under mål 2.1

7. Ett giftfritt Stockholm

Verksamheterna inom Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning ska vara fria från farliga kemikalier. Genom arbetet med Chemsoft arbetar verksamheterna kontinuerligt med att fasa ut produkter med skadliga ämnen. Detta gäller både farliga kemikalier i inomhus- och utomhusmiljö.

7.1 Minskade nivåer av skadliga ämnen i varor och kemiska produkter

Stadsdelsförvaltningen ska arbeta för att fasa ut oönskade kemikalier från förvaltningens verksamheter och även hindra dem från att spridas i natur- och vattenområden. Detta gäller även mikroplaster som i sig inte är en specifik kemisk produkt utan är mycket små fragment av olika plastsorter.

Förväntat resultat

- Förvaltningens verksamheter har fasat ut oönskade kemiska produkter med skadliga ämnen.
- Förvaltningens använder inte produkter och material som släpper mikroplaster.

Aktiviteter	Planerat år för genomförande
Stadsdelsförvaltningens förskoleenheter ska genomföra åtgärder för att bibehålla nivå 2 samt tillsammans med förskoleavdelningen arbeta för att uppfylla kraven i nivå 3 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola.	2021
Stadsdelsförvaltningen ska implementera stadens handlingsplan för minskad spridning av mikroplast.	2021-2023